

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р ПЛАМЕН ВАСИЛЕВ БРАТАНОВ
Технически университет- Варна

относно ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД
за присъждане на образователната и научна степен доктор,
Научна област 8. Изкуства, професионално направление 8.1. Теория на изкуствата,
научна специалност Изкуствознание и изобразителни изкуства
на тема:

НОВИ ХУДОЖЕСТВЕНИ ПРАКТИКИ ВЪВ ВАРНА ОТ 80-ТЕ И 90-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК

Автор: ИРЕНА ДИМИТРОВА ДИМИТРОВА
Научен ръководител: проф. гл. ас. д-р МАРИЯ МИТЕВА
ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ИЗКУСТВАТА, БАН

Авторът на дисертационния труд Ирена Димитрова завършва Националното училище по изкуствата Добри Христов, Варна – специалност Изобразително изкуство през 1999 година. От 1999 до 2001 учи Педагогика на изобразителното изкуство във Великотърновския университет Св. св. Кирил и Методий. В периода 2002 – 2008 г. следва Живопис и нови медии във Висшето училище по изящни изкуства Саар - Саарбрюкен , Германия. От 2012 г. до 2015 г. е докторант в Института за изследване на изкуствата към БАН.

Ирена Димитрова има участие в 10 колективни изложби, фестивали и резиденции:

- 2016 - *Алианц - Варна* - ГХГ Варна
- 2015 - Национална изложба *Super/m/art/ket* – Сдружение на художниците – Варна, Галерия Графит
- 2015 - *Проект Градски истории* - фондация Арт офис – галерия Буларт – съвместна изложба с Михаил Новаков
- 2014 - *Contempo* – фестивал за съвременно изкуство - ГХГ, Варна
- 2013 - *Непрекъснати градове*- галерия Графит, Варна
- 2013 - *Хартия*– ГХГ Борис Георгиев
- 2013 - *Nude* – съвместно с Иван Димитров-Вака и Албена Коева, Галерия 8
- 2012 - *Арт-щорм* – галерия Графит, Варна
- 2011 - *Съвместна изложба на български и немски млади художници BG 08 – DE 80* - Народно събрание на Република България, София
- 2011 - *Фестивал Видеохолика 2011 ,Варна – Фотографията – кадър от видео* – Галерия 8, Варна

Организираща е три самостоятелни изложби:

- 2011 *Светлини и сенки* – фотография – Галерия Юка , Варна
- 2011 *Вглеждане* – отдел Изкуство, Регионална библиотека Пенчо Славейков, Варна
- 2010 *Акуатуш* – Рисунки с туш - Галерия 8 , Варна

Дисертацията е с общ обем от 280 страници. Цитирани са 107 литературни и 45 електронни интернет източника. Приложен е документален материал, който включва 167 интегрирани в текста илюстрации.

При реализирането ѝ няма установени процедурни нарушения.

В уводната част е представена структурата на дисертацията, нейната цел и задачи. Ясно са формулирани обектът и предметът на проучването, както и методите на анализ. Отражена е актуалността, теоретичната и практическа значимост на изследването и е мотивиран избор на темата.

Вниманието на дисертанта е насочено върху новите художествени практики в град Варна, от края на 70-те години до 90-те години на миналия век в творчеството на художниците Владимир Иванов, Веселин Димов, Цветан Кръстев, Димитър Трайчев, Ангел Ангелов, Агоп Гемджиян, Васил Василев, Койно Койнов, Явор Цанев и др.

Авторът на обсъжданата дисертация е формулирал за цел на своята разработка да се изследват причините, довели до възникване на това явление в художествения живот на град Варна. Една от основните задачи, които Ирена Димитрова си е поставила за изпълнение е да анализира спецификата на варненската културна среда на фона на художествените процеси както в България, така и в по-широк, европейски контекст. Приложеният метод на анкетиране на художниците дава по-пълна картина на процесите в изкуството през визирания период, а факта, че разгледаните автори са наши съвременници, предоставя възможност за непосредствено общуване с тях.

Появата на новите художествени практики във Варна се обяснява чрез прилагане на изследванията, посветени на новите културни явления в т.нар. гранични зони.

Многообразието на аналитични методи, похвати, теории и изводи, взети не само от изкуствознанието, но и от други хуманитарни науки разширява теоретичния хоризонт и разкрива допълнителни възможности за задълбочен и многопластов анализ на новите художествени практики. За сложната и недостатъчно изследвана тема е намерена оптимална, в случая комуникативна схема за изкуствоведски анализ, отчитаща спецификата на самото явление. Тя позволява да бъдат получени впечатляващи резултати в такива дискутирани проблеми като:

- генезиса на новите художествени форми в т. н. културна периферия;
- характера на тези практики и тяхната българска специфика ;
- особеностите на възприемането на тези форми както в професионалната среда, така и извън нея.

Непосредственият контакт с художниците, чието творчество е обект на изследване, коментара на собствените им произведения при проведените анкети, както и публикуването на неизвестни досега творби спомага за изясняване същността на художествените им концепции. Фактът, че аспиранта е художник от друго поколение,

му дава възможност да направи задълбочен професионален анализ на изследваните творби и да има достатъчно дистанциран поглед и непредубеденост към темата.

Считам, че избраната от автора методика точно съответства на поставените цел и задачи на дисертацията. Подчертано научният изкуствоведски подход е най-удачното решение предвид характера на научното направление и обекта на изследване.

Направените в дисертационния труд изводи разкриват допълнителни възможности за анализ на аналогични художествени явления на територията на България. Те са отлична теоретична основа за осъзнаване и изучаване на взаимовръзката творец – произведение - зрител. След подходяща адаптивна преработка предложеното изследване може да бъде използвано в лекции по съвременно българско изкуство.

Предвид казаното до тук потвърждавам всички научни приноси, които авторът на представения дисертационен труд дефинира.

Резултатите от направените открития и анализи, включени в дисертацията са представени в научни публикации на национални научни конференции:

- Зараждане на новите художествени практики в България (примерът на варненските художници) - *сборник Изкуство и контекст 2013, С., 2015.*
- Към нови художествени практики във Варна от средата и края на 1980-те години (предпоставки и първите опити) – *сборник Изкуствоведски четения 2014, С. 2015*
- Хибридность в новите художествени практики от средата и края на 1980-те години (на опита на варненските художници) - *сборник Изкуствоведски четения 2015, С., 2016*
- Жанрът на автопортрета в новите художествени практики от 80-те години на ХХ век – опитът на варненски художници - *сборник Изкуствоведски четения 2016, /под печат/*

Разглежданият дисертационен труд е оригинална авторска разработка на дисертанта и неговия научен ръководител и съответства напълно на изискванията по чл. 31, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Авторефератът съответства на текста, духа и приносите на дисертацията. Той е подробен и би могъл да бъде самостоятелно четен и разбран. Оформлението му е съобразено с изискванията на утвърдените стандарти и отразява коректно както целите и методологията на проведеното изследване, така и изводите и научните приноси на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

От представените материали констатирах, че дисертацията на Ирена Димитрова удовлетворява всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане и утвърдените в тях критерии за получаване на образователната и научна степен доктор. Искам да уверя членовете на научното жури в категоричността и искреността на моята висока оценка

за нивото на разглеждания дисертационен труд, за творческите и професионални качества на докторанта и за неговия личен принос в решаване на заложената в разработката проблематика.

Всичко това ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемото Научно жури да присъди на Ирена Димитрова образователната и научна степен доктор в професионално направление 8.1. Теория на изкуствата по научната специалност Изкуствознание и изобразителни изкуства.

20.04.2017 г.

Член на научното жури:

проф. д-р. Пл. Братанов